

دانشگاه علوم پزشکی
و خدمات بهداشتی درمانی کرمان
دانشکده مدیریت و اطلاع رسانی پزشکی

پایان نامه مدرک کارشناسی ارشد مدیریت خدمات بهداشتی و درمانی

عنوان:

شناسایی موانع و چالش های سالمندان در استفاده از خدمات دهان و دندان از دیدگاه
آنان و ارائه دهندگان در شهر کرمان : ارائه راهکار

توسط

شقایق شفا

استاد راهنما

دکتر لیلا والی

استاد مشاور

دکتر مهسا ملک محمدی

شماره پایان نامه: (...)

سال تحصیلی ۱۴۰۴-۱۴۰۵

چکیده

مقدمه و اهداف: با افزایش شتابان جمعیت سالمندان در ایران و جهان، سلامت دهان و دندان این گروه سنی به یکی از اولویتهای مهم در نظامهای سلامت عمومی تبدیل شده است چراکه سلامت دهان و دندان در سالمندان تنها به عملکردهای فیزیولوژیکی محدود نمیشود بلکه نقش اساسی در ارتقاء کیفیت زندگی، حفظ عزت نفس و تسهیل روابط اجتماعی ایفا می کند. با این وجود، سالمندان نسبت به سایر گروههای سنی کمتر از خدمات دندان پزشکی بهره مند می شوند و موانع متعددی در مسیر دسترسی آنها وجود دارد. بنابراین، مطالعه حاضر با هدف شناسایی موانع و چالشهای استفاده از خدمات سلامت دهان و دندان در سالمندان شهر کرمان از دیدگاه آنان و ارائه دهندگان خدمات و ارائه راهکارهای عملی انجام شد.

روش ها: این پژوهش از نوع کیفی با رویکرد تحلیل محتوای قراردادی است. داده ها از طریق مصاحبه نیمه ساختاریافته با ۱۰ سالمند، ۸ دندان پزشک و ۳ کارشناس سلامت سالمندی در شهر کرمان که با استفاده از روش نمونه گیری هدفمند و گلوله برفی انتخاب شده بودند جمع آوری گردید. برای تحلیل داده ها از روش گرانهایم و لاندمن استفاده شد. از معیارهای گوبا و لینکلن برای روایی و پایایی ابزار گردآوری داده ها استفاده گردید.

یافته ها: از موانع سالمندان در دریافت خدمات سلامت دهان و دندان می توان به ۵ مضمون اصلی شامل چالشهای ساختاری و سیستمی، چالش های مرتبط با کیفیت و تجهیزات، چالش های آموزشی و آگاهی، چالش های جسمی و عملکردی و چالش ها و پیامدهای روانی و اجتماعی اشاره کرد. چالشهای دندانپزشکان در زمینه ی مورد پژوهش دربرگیرنده ی ۷ مضمون اصلی شامل چالش های تعاملی و ارتباطی با سالمندان، چالش های جسمی و شناختی، چالش های فرایندی و مدیریتی در درمان، چالش های مهارتی، آموزشی و دانش ارائه دهندگان، چالش زیرساختی و تجهیزاتی، چالش های مالی و اقتصادی و چالش فرهنگی و اجتماعی اثرگذار بر روند درمان بود. همچنین چالشها از دیدگاه کارشناسان سلامت سالمندی دربرگیرنده ۴ مضمون اصلی شامل نبود ساختار و بسته سازمان یافته سلامت دهان و دندان سالمندان، چالش سیاستگذاری و حکمرانی، چالش های مالی، بیمه ای و اقتصادی زیرساختی و فیزیکی ارائه خدمات بود.

بحث و نتیجه گیری: موانع استفاده سالمندان از خدمات سلامت دهان و دندان، ریشه در چالش‌های به‌هم‌پیوسته ای دارد که نیازمند رویکردی جامع و چندبخشی است. طراحی بسته خدمت ویژه سالمندان، گسترش پوشش بیمه‌ای، توسعه زیرساخت‌ها و خدمات سیار، ارتقاء آموزش دندان‌پزشکان در حوزه سالمندی و مدیریت رفتار آن و افزایش آگاهی عمومی می‌توانند تا حدی در برطرف کردن موانع سالمندان در دریافت خدمات دهان و دندان نقش داشته باشد.

واژگان کلیدی: سالمندان، سلامت دهان و دندان، دندانپزشک، چالش‌ها، مراکز جامع سلامت، پژوهش کیفی